

I Lågornas Förtvivlan Fann Vi Varandra

Kapstadens stolthet, Taffelberget, och dess omgivande naturreservat stod i lågor i april och konsekvenserna har varit förödande. En stor del av University of Cape Town (UCT) har brunnit ned och därmed the Jagger Library / Reading Room som var det gamla universitetsbiblioteket innehållande afrikanska studier, skrivelser om som daterar flera århundraden tillbaka om urbefolkningsgrupper och andra historiska texter har för alltid gått förlorade, vilket är en av de största sorgerna för Sydafrikas efterlevande generationer. Men även restaurangen vid Rhodes Memorial, den historiska kvarnen Mostert's Mill och flera bostäder brann ned.

Jag kan inte nog understryka vilken oro som denna eld skapade hos Kapstadens invånare. Inte nog med att man var orolig för sin egen och sina närståendes trygghet och eventuell evakuering, det fanns en större oro för vad denna brand kunde leda till. I Sydafrika är vardagen ständigt färgad av rasdebatten och det genomsyrade ofrånkomligen även teorier bakom eventuella motiv till den anlagda branden. På sociala medier dröjde det inte länge förrän konspirationsteorier började cirkulera med stor spridning. Mitt i det fysiska tumultet spreds hat och misstänksamhet. Teorier kring uppkomsten av branden diskuterades och det spekulerades i att det kunde finnas ett rasistiskt motiv och därmed att branden skulle vara ett försök till hets mot folkgrupp och startskottet för ett eventuellt raskrig.

Pekfingrar och osanningar. Argumenten i de vågade konspirationsteorierna grundade sig på att två av de största minnena från kolonialismen (Jagger Library och Rhodes Memorial), bägge stod i brand. Det riktades misstankar mot den vita befolkningen på grund av att the Jagger Reading Room var en av de första byggnaderna att fatta kraftig eld. The Jagger Library innehöll som tidigare nämnt historiska texter, dokument och forskning på African Studies samt ovärderliga original om Sydafrikas ursprungsbefolkningsgrupper som idag inte längre finns kvar. Men lika snabbt som misstanke riktades mot den vita högern så speglades argumenten tillbaka till Julius Malemas politiska parti Economic Freedom Fighters (EFF) som under en tid har gjort mediala uttalanden om att den svarta befolkningen bara bidar sin tid och väntar på revolution, och att Sydafrika kan hamna i en liknande situation som den i Zimbabwe under Mogabes regim. Malemas uttalanden har ibland fått den inofficiella stämpeln att förespråka "Reversed Apartheid". Det talades om att det egentligen var EFF-anhängare som hade anlagt branden och tänt eld på Rhodes Memorial (Cecil Rhodes som var en av frontfigurerna för kolonialisering och exploatering av södra Afrika på 1800-talet) men även the Jagger Library.

Detta för att sedan utnyttja situationen till att rikta anklagelser mot den vita folkgruppen och starta en hetlevrad rasdebatt. Inget av ovanstående är dock sant. Polisen har gripit en person misstänkt för att ha startat branden men det finns inga belägg för ett möjligt rasbaserat motiv. Mer troligt är att det har varit en ovaksam vandrare som inte släckt ordentligt efter att ha gjort upp en eld på vandringsleden.

Ett ljus i mörkret. Det som är spännande är att trots att hatet fick lika snabb spridning online som de fysiska lågorna över berget så skapades en motreaktion starkare än all oro. Det var en fantastisk syn när civilsamhället gick samman och fokuserade på det gemensamma målet att överkomma branden, att hjälpa de som behövde evakuera och att bistå brandmännen med vad helst man kunde bidra med. Jag själv åkte ut med powerbars, vatten, ögondroppar och energidrycker till avlämningsstationen i Newlands och hjälpte till att organisera evakuering av lokalinvånare i minibussar och Uber. När röken låg tjock över staden och folk behövde hjälp – då fanns folk på plats. Givmildheten och medmänskligheten som jag såg i den här gruppen människor var något som jag inte hade förväntat mig med tanke på händelseutvecklingen online. Inlägg som spred hat och konspirationsteorier stängdes ner och fick ge väg för uppmuntrande tillrop och privata insamlingar till stöd för de drabbade. I en stad och i ett land som präglas av ständig ömsesidig misstänksamhet och skepsisism så öppnade folk upp sina hem för att ta emot främlingar i nöd. De som inte hade resurser att ge pengar donerade sin tid och välvilja. Restauranger gick ihop och donerade matpaket. Affärer skänkte förnödenheter. Taxis och Uber gav gratisresor till behövande. Och i fronten stod borgmästaren Alan Winde och predikade enhet och gemensamma krafttag.

Tillsammans går vi framåt. Idag när jag googlar branden i Kapstaden så får jag leta bra länge innan jag hittar de hatfyllda kommentarerna och konspirationsteorier som dominerade rapporteringen det första dygnet och jag kommer på mig själv med att ha ett melo-romantiskt leende i ansiktet när jag tänker tillbaka på stämningen ute på gatan där folk slöt upp, vid brandstationen där vi lämnade förnödenheter och vid skolan som samlade in kläder. Tänk vad en katastrof kan leda till. Mitt i vad som kändes som inget mindre än den sjätte cirkeln i Dantes Inferno så fann vi varandra. Vi fann ett gränsöverskridande gemensamt mål och vi jobbade tillsammans, precis så som jag tänker att Democratic Alliance före detta partiledare Mmusi Maimanes föreställde sig att det skulle se ut när han delade sin vision för Sydafrika med orden ”One SA for all”.